

Der foregår seksuel chikane på gymnasierne, og der skal arbejdes med kultur og forestilling om køn blandt landets gymnasieelever. Det konkluderer Kvinfo i en ny rapport. Eleverne bakker op.

Tekst_Dorthe Kirkgaard Nielsen

”Homosvin”, ”Horeunge”, ”Møgluder” og ”Dildo-tøs”. Blot fire ud af mere end 70 ord, som Kvinfo har fundet i en analyse af blå bøger på landets gymnasier. En analyse, der indgår i deres netop udgivne undersøgelse *Køn og kultur, sexismen og seksuel chikane i gymnasiet*.

Med baggrund i undersøgelsen mener Kvinfo, at der er brug for at arbejde med kultur og forestilling om køn blandt landets omkring 150.000 gymnasieelever.

Rapporten bygger på analyse af syv blå bøger med 1.565 elevprofiler fordelt på 61 stx-klasser og to hf-klasser på syv gymnasier med geografisk spredning. De syv bøger kommer fra årgange, som blev studenter mellem 2014 og 2020.

Derudover har Kvinfo lavet interview med seks rektorer og uddannelsesledere fra seks gymnasier forskellige steder i landet. 12 gymnasier blev inviteret til at deltage – seks takkede ja. De deltagende gymnasier dækker både stx, hhx og htx.

Yderligere bygger rapporten på DGS – Danske Gymnasieelevers Sammenslutnings undersøgelse af seksuelle krænkelser i gymnasiet fra 2020 samt Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger i gymnasierne fra 2021.

Kvinfo understreger, at undersøgelsen ikke er repræsentativ, men indikerer udfordringer og ideer til videre undersøgelser.

For ifølge Kvinfo peger undersøgelsen på en kultur med kønsstereotyper og sexismen samt mangelfuld lovgivning og manglende procedurer til håndtering af seksuel chikane.

”Eleverne bruger stereotyper og sexismen i beskrivelserne af deres klassekammerater i de blå bøger, og der laves sjov med overgreb. Samtidig er rammerne for at forhindre sexismen, forskelsbehandling og overgreb utilstrækkelige. Derudover mangler vi viden om omfanget af seksuel chikane og sexismen på gymnasierne,” siger Henriette Laursen, direktør i Kvinfo – Danmarks videnscenter for køn og ligestilling.

Drenge og piger beskrives forskelligt

I analysen af de 1.565 elevprofiler fra syv forskellige blå bøger beskrives drenge og piger forskelligt og kønsstereotyp. Ambitiøse piger beskrives som ”bossy” og ”for meget”, mens det konstateres, at drenge med samme karaktertræk er ”fødte ledere”. Beskrivelserne giver udtryk for, at kun et vist niveau af seksuel aktivitet er acceptabelt for piger, mens det for drenge beskrives som underligt eller problematisk, hvis de ikke er meget seksuelt aktive.

Derudover bruges en masse kønsstereotype, sexistiske og krænkende ord. Pigers udseende beskrives ofte på seksualiserede måder, hvorimod drenges udseende kun beskrives, hvis de bryder mod den gængse norm. Og selvom forventningerne til begge køn er modsatrettede, så forventes piger at have styr på tilværelsen og skolen, men pigers høje engagement og indsats i skolen beskrives ofte som noget problematisk. Omvendt forventes drenge at få en karriere, men samtidig ikke gøre en indsats i skolen.

”Vi ved godt, at blå bøger er en kras genre fuld af satire og efter al sandsynlighed også overdrivelser, men de tendenser, vi finder i de blå bøger, er bekræftet i andre undersøgelser af køn og kultur, sexismen og seksuel chikane,” siger Henriette Laursen.

Hun mener, at de blå bøger er værdifuld viden, fordi det er elevernes egne tekster.

”Via de blå bøger kaster vi et stjålent blik på kulturen og forestillingerne om køn blandt eleverne, og netop kulturen i forhold til kønsspørgsmål er afgørende for omfanget af sexismen og seksuel chikane,” pointerer Henriette Laursen.

(...) ”Med vores undersøgelse ønsker vi at skabe dialog og sætte fokus på, at meget faste forestillinger om køn bliver reproduceret blandt andet i blå bøger, og måske er det med til at lægge bunden for vores meget kønnede arbejdsmarked og et samfund, hvor især piger og kvinder udsættes for sexismen og seksuel chikane,” siger hun.

DGS: Fuldstændig uacceptabelt

Hos Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) kalder forkvinde Madeleine Steenberg Williams det ”fuldstændig uacceptabelt”, at ord som ”luder”, ”faggot” og ”homosvin” optræder i blå bøger.

”Blå bøger er noget helt specielt for gymnasieelever, for det er her, man kan læse alle de sjove historier, se alle dem, man gik på årgang med – huske sin gymnasietid. Men selvfølgelig skal blå bøger ikke indeholde krænkende ord eller på anden måde indeholde sexismen eller seksuelle krænkelser,” siger hun.

Hvor mange gymnasier har forbudt puttemiddage på baggrund af sexismen og seksuelle krænkelser, mener Madeleine Steenberg Williams bestemt ikke, at blå bøger skal afskaffes.

”Nej, blå bøger skal ikke afskaffes, men ordvalget og indholdet af de blå bøger er klart noget, vi skal sætte mere fokus på. For selvfølgelig skal teksterne i blå bøger ikke være krænkende, så der skal sættes nogle klare rammer for, hvad der er acceptabelt at skrive.”

(...) Madeleine Steenberg Williams fortæller, at nogle 3.g-klasser har en struktur, hvor måske to elever fra en klasse har ansvaret for at skrive klassens blå bog – eller har det overordnede ansvar for teksterne.

”Med en struktur, hvor to fra klassen har ansvar for det skrevne, plejer det at gå fint, men nogle steder har alle elever adgang til alle profiler, og her kan det gå galt. Så der skal være en struktur med nogle klare rammer. Det kan også være nogle elever fra årgangen, der har det overordnede ansvar for teksterne – måske i samarbejde med nogle lærere,” mener Madeleine Steenberg Williams.

Enig i anbefalinger

Selve konklusionerne i Kvinfos rapport om, at der finder sexismen og seksuel chikane sted på de danske gymnasier, er ikke overraskende for DGS. Blandt andet fordi DGS's egen undersøgelse fra 2021 om seksuelle

krænkelser netop viste, at hver fjerde kvindelige elev havde været udsat for krænkende kommentarer, og hver femte havde oplevet uønsket berøring på gymnasiet.

”Rapportens konklusioner er skræmmende, men ikke overraskende, og sexisme og seksuel chikane skal stoppes på de danske gymnasier, for man kan ikke lære og udvikle sig, hvis man ikke føler sig tilpas,” siger Madeleine Steenberg Williams.

Derfor bakker DGS også op Kvinfos anbefalinger om blandt andet en større undersøgelse af omfang og karakter (...)